

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izbaja vsak petek na celi polji. in velja po pošti za celo leto 4 gl. 20 kr., za pol leta 2 gl. 20 kr., za četert leta 1 gl. 20 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 3 gl. 60 kr., za pol leta 1 gl. 80 kr., za 1/4 leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XLIV.

V Ljubljani, 27. sušca 1891.

List 13.

RESTAURATIO.

Stipendia enim peccati mors, gratia autem Dei vita aeterna in Christo Jesu Domino nostro. (Rom. 6, 23.)

Terra ancilla hominis, servus homo Dei,
Terra rex sit homo, rex hominis Deus!
Quid tanto imperio magnificentius?
Quid sublimius hoc jugo?

Hoc jungi voluit condita vinculo
Patri Flamen Amor! Vincula dulcia!
Pax terrae ac homini! pax homini ac Deo!
O dulcissima vincula!

Factus consilio numinis integer
Idem primus homo debuit integer
Extemplo fieri consilio suo;
„Sum factus, fieri volo!“

Est hic sermo potens... poscit opus Dei
Libertatis opus! poma vetat Deus
Tentatusque cadit primus homo vafri
Deceptus colubri dolo.

Turbantur radii crimine, circuli
Felix ordo ruit, classica perstrepunt:
Armis numen homo, terra hominem petit...
O spectacula tristia!

Cur nectuntur adhuc corpora, spiritus?
Mortem non sequitur mors? (fore vindicem
Hanc dixit sceleris praecipitem Deus)...
Haec stipendia nonnisi.

Sunt dilata, manent una homines cruce:
Quos solo imperio condiderat Deus,
Nunc idem Dominus denuo condidit
Ingenti merito crucis.

„Pax terrae ac homini, pax homini ac Deo!“
Non mutabit homo consilium Dei!
Hinc tolli merito crimen oportuit,
Agni sanguine dilui;

Hinc non dum moriens primus homo novi
Auctor fit generis, Filius ut Dei
Nasci possit homo. Quis sapientiae
Tantum prodigium capit?

Eheu culpa vetus polluit hoc genus...
Arbos una sumus! polluit attamen,
Ut mundetur idem; damna prior tulit,
Alter lucra dedit parens.

Divini pretio sanguinis omnia
Tolli posse hominum crimina novimus,
Natos lympa lavat, continuoque dat
Vitam dextera iudicis.

Surrexit Dominus, perdomuit trucem
Mortem victor ovans! mors tamen omnium
Pulsat certa fores; falce potens cito
Praedam restituet suam.

Mortales patimur, sunt mala plurima
Ultricis radii mortis, aranea
Haec tendit laqueos... proelia scilicet
Sunt miscenda ferocia,

Poena est flagitiis debita multiplex,
Certando acuitur tardus acinaces,
Victoris capiti sarta rubentia
Dat victoria nobilis.

Condit terra sinu corpora putrida,
Donec sit generi finis, at ultimo
Restaurata sono corpora buccina
Reddet spiritibus, dein

Haec tellus homini serviet et Deo
Immortalis homo, saecula tunc erunt,
Quae nondum fuerant, aurea, saecula
Non lapsura, perennia.

† Josephus Šneider.

Pozdravljam te, o križ!

Pozdravljam te, o sveti križ,
Ki moč, svetost, krepost deliš!
Preblagomiljeni zaklad,
Vtešitelj serca bujnih nad.

Objamem te, presveti križ
V nebo ki pred menoj kipiš;
Iz tebe milost lije mi,
In radost prava mi žari.

Les čudotvoren, preljubljen,
Po svetu čez in čez slavljen,
Iz tebe sije rajski svit —
Po svetu vsem ljubó razlit.

Poljubim križ te priserčno,
In zasadam te v serčno dno:
Tu križ presveti krepko stoj
Razlivaj žar nebeški svoj! —

Iz serca skrivnih globočin
Do rajskih plavaj visočin,
Vsak dan ti zborni slavospév
V ves mir se zlivaj nja odmév!

Kar giblje se in kar živi,
Naj sveti križ z manoj slavi! —
Ko zemlja prejde in nebó
Še znamenje to slavljenó bó.

S. M. Bonavent.

Nadškofje in škofje avstrijski vsem vernikom svojih škofij.

Tega silo tehtnega pastirskega pisanja zaradi postnih poslanic „Danica“ ni še prinesla. Obsega pa za katoličane tako koristne nauke in vodila, ki so potrebni za vsakega, da mora tudi Danica saj po večem in nekoliko bolj stisnjeno to važno pismo preobčiti spoštovanim čitateljem. Sej škofje so nasledniki apostelnov in vsak vernik je dolžan njih glas poslušati, ako želi katoličan ostati in se zveličati. Pismo pravi:

Ljubi verniki v Gospodu! Bila je veliko-dušna ljubezen, ko so presvitli cesar pred 30 leti en del svoje čisto lastne oblasti preložili na svoje zveste podložnike ter z njimi v prihodnje odmenili deliti in zverševati svojo visoko postavodajavno oblast. S tem vam je v roke dana zelo imenitna pravica, ker brez vas, brez vašega sodelovanja bi se ne mogla nobena postava narediti. Toda s tem ste prevzeli pa tudi dolžnost, da se te pravice tako poslužujete, da se v resnici dosega preblagi namen našega cesarja. Glejte, ta prilika se vam zdaj podaja. V malo dneh boste volili nove poslance v državni zbor, ki bodo za nas in v našem imenu delali postave. Pokažite tedaj, da ne poznate le samo, kako

imenitna je ta pravica, temveč tudi, kako velika je vaša dolžnost: pokažite, da poznate sedanji čas in njegove potrebe.

Resen je zdaj čas, preljubi! Je mar treba mnogo besedi, da vam to spričamo? Resen je čas zaradi težav, s katerimi se morajo mnogi ubijati, da se pošteno preživijo. Resen je čas zaradi grozeče nezadovoljnosti, ki se zaradi teh težav pogosto prikazuje. Resen je čas zaradi černih oblakov, ki se zbirajo nad človeško družbo ter preté omajati njene podslombe, ker s težavo se ohrani postavni red, duh razberzdanosti in upora proti oblasti, ki je od Boga postavljena, proti pravici in čednosti in se vedno bolj razširja. Kaže se resen čas v tem, da si ljudje vedno bolj med seboj tuji prihajajo in vedno serditeje žuga boj vsih proti vsem.

Res je, da nam je sedanji čas princesel tudi kaj dobrega: velik napredek v mnogih pozemeljskih napravah, literarnem prometu, razširjanju olike in izobrazbe. Toda zraven tega na dan prihaja tudi veliko hudega in obžalovanja vrednega. Zgublja se kerščanska vera, kerščansko življenje: razuzdano časništvo, ki brezverstvu služi, dan na dan spodkopuje veljavo vsake oblasti; prekuculi podpihujejo delavce in na vse strani razširjajo nezadovoljnost in sovraštvo zoper druge stanove. Pogreša se medsebojna ljubezen v obertnem stanu, kaže pa se brezobziren dobičkolov: nezaupnost med seboj, eden bi se rad opomogel na škodo drugega in tako se okužuje očitno življenje.

V tem resnem času in v taci težavnih razmerah vas kličejo cesar zopet na volišče. Ni li tu dolžnost vaših višjih pastirjev, predragi, da vas opomnijo, kaj imate tudi v tem oziru storiti kot zvesti katoliški Avstrijanci?

Gotovo je, da je med prvimi in najtehtnejšimi dolžnostmi vladarjev, spoznavati potrebe ljudstva ter jim pomagati. Toda vezani so pri tem po vstavi na svet in sodelovanje ljudstva in njegovih zastopnikov, vezani so pri postavodaji na sklepe večine. Če so se tedaj dale ali če obstoje take postave, ki vam niso všeč, zadeva krivda zaradi tega tudi vas, oziroma vaše zastopnike: tudi vi ste krivi, ker ste poslali v državni zbor možé, o katerih ste vedeli, da so v nasprotju z vašimi mislimi in željami, ali pa, ker tudi vi pri volitvi svojih zastopnikov niste imeli pravih misel.

Razum tega je pa postavodajalstvo pač le človeško delo: zato ima tudi človeške pogoške in nepopolnosti, ki se dajo zboljšati in ki potrebujejo zboljšanja. Zato mora dalje postavodajavstvo, kakor vsaka človeška naprava, na-

predovati, mora se ozirati na potrebe časa in na drugačne razmere. To je potrebno, če hoče zbor svojo nalogo izpolnovati. Ne more zastajati, mora razširjati, zboljševati, izpopolnjevati, kjer koli se pokaže kaka potreba. In tako je tudi zdaj. Prihodnji državni zbor ima mnogo težkih nalog. Mnogo je važnih razmer, ki globoko segajo v življenje in ki čakajo postavne vredbe.

(Dalje nasl.)

Modroversko kermilo zdrave omike.

(Dalje.)

III. Edinost prave vere.

40.

Terditi, da kerščanska vera podložne slepo in abotno pokorščino uči, se pravi, vero krivično natolcevat. Kadar jim veléva pokornim biti vladarjem, jih neče delati sokrivcev hudobij svojih gospodarjev, ako bi v ktere zabredli, ne jim naročati, da bi odobrovali in doprinašati pomagali krivice, ktere utegne slab vladar tirjati. Ako bi vladar svojo oblast presegal in kaj ukazal zoper vero in pravnost (čednost), ne dopušča podložnim družega odgovora kot onega, kterege je Peter, pervak apostelnov, dal glavarju velikega zbora, rekoč: „Boga je treba bolj slušati, kakor ljudi.“¹⁾ To pak se ne pravi narode navdajati s slepo in sanjavo pokorščino.

41.

Ako bi bila kerščanska resnica tudi le sama modrijanska učinja (sostava): priznavamo, da je izverstna. Kolika lepa zлага, zveza, edinost, kolika strinja med njenimi deli! Vjema se začetek s koncem, sredina z obema, vse z vsem v tej čudoviti celini.¹⁾ Postavimo, da bi bila izmišljaja, moral bi njene častivce zagovarjati, ker je resnici tak prilična, enaka, da bi jo moral slehern za resnico ceniti. Pa kaj pravim? Kerščanska vera nikakor ni modrijanska izmišljaja, ali kak bistroumen izumek, temuč je delo samega Boga. Saj je niso modrijani oznanovali narodom, temuč nevedni — pred svetom — so preverili modrijane same, ker so jo učili po božji veljavi in oblasti.

42.

Kerščanska vera je k zveličanju potrebna. Kdor po nji živi, ne tava po smertni senci. Zmota je, podtikati pomanjkljivo, necelo vero, bodi si tudi občno mnogim narodom, ktera bi

n. pr. priznavala sicer edinega Boga, pravičnega sodnika, plačevalca kreposti, kaznovalca zlosti: ktera pa bi ne priznavala nobenega razodenja. Ona bi ne mogla roditi otrok Božjih in resnične pravice. Ne vtemeljena na zasluženje Kristusovo ne mogla bi zadostiti, tudi ne v deželah, kjer evangelija ne poznajo, za zveličanje človeštva. Če tudi kateri zmoteni to mislijo.

Tako niso apostoli učili naših pervih očetov,¹⁾ temuč: „V nikomur drugem ni zveličanja: zakaj nobeno drugo ime ni dano ljudem pod nebom, v katerem bi mogli zveličani biti.“²⁾ „Le en Bog je, in en srednik med Bogom in ljudmi, človek Jezus Kristus.“³⁾ kateri pravi: „Jaz sem pot. resnica in življenje. Nihče ne pride k Očetu drugači, kakor po meni.“⁴⁾ „Kajti le ena vera opravičuje svetnike vseh vekov.“⁵⁾

43.

Kerščanska vera se lahko iz dvojega ozira premišljuje, namreč gledé na njeno obliko in gledé na njeno bistvo. Njena oblika se je premenjala in je bila druga v naravni, druga v Mojzesovi in druga v evangeljski postavi: toda njeno bistvo je bilo in je vselej isto. „Vsi pravični, kateri so živeli od začetka sveta, so imeli poglavarja Jezusa Kristusa. Verovali so na prihodnjega, kakor mi verujemo na prišlega: in jih je ista vera ozdravila, ktera nas, da je tudi on sam bil poglavar vesoljnega mesta Jeruzalemskega.“¹⁾

(Dalje nasl.)

Govor vélikega prednika frančiškanskega reda, dne 25. oktobra 1890 v samostanu sv. arhangelja Mihaela pri Asisu, ko so se ondi slovesno podelile učiteljske diplome nekterim frančiškanom.²⁾

Vam vsem, ki ste v zadnjih dneh pokazali svojo učenost in pripravnost za učiteljstvo, v navzočnosti in pod razsodništvom učenjakov frančiškanskega reda, kakor velevala naša pravila, voščim iz

¹⁾ Vos autem non ita didicistis Christum. Eph. 4. 19.

²⁾ Et non est in alio aliquo salus: nec enim aliud nomen est sub coelo datum hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri. Act. 4. 12.

³⁾ unus enim Deus, unus et mediator Dei et hominum, homo Christus Jesus. 1. Thim. 2. 5.

⁴⁾ Ego sum via, veritas et vita: nemo venit ad patrem nisi per me. Joan. 14. 6.

⁵⁾ Una enim fides justificat universorum temporum sanctos. Sanct. Leo, serm. 14. de Pass. Domini.

¹⁾ Omnes, qui ab initio saeculi fuerunt iusti, caput Christum habent. Illum enim venturum esse crediderunt, quem nos venisse iam credimus: et in eius fide et ipsi sanati sunt, sicut et nos: ut esset et ipse totius caput civitatis Jerusalem. S. August. con. 3.

²⁾ Gl. Acta Ord. Min. Edm. P. Al. Parma, tot. Ord. ministri generalis. X. 1890. — Iz tega govora je očitno, kako serafski red skerbi, kakor za vsaktero čednost in bogoljubnost, tako tudi za vedo in učenost. Vr.

¹⁾ Obedire oportet Deo magis, quam hominibus. Act. ap. 5. 29.

¹⁾ Respondent extrema primis, media utrisque, omnia omnibus.

vsega serca srečo in blagoslov! Veliko veselje, katero me navdaja, zamorem bolje izraziti z molčanjem nego z besedami! Dasiravno je namreč naš red na vse načine skušan, vendar mu ne manjka moči, da v sredi viharjev sveta spoštuje svoj poklic v korist in blagor človeške družbe in svete cerkve. In kakor se mu je v prejšnjih dobah čudilo človeštvo, ko ga je dičil zlati venec znanosti, tako smo se prepričali tudi danes, da ima cveteča naša mladina (katero zovemo svojo nado in tolažbo) polno ljubezni do slavne preteklosti frančiškanske šole. Po pravici je tedaj moje serce polno največjega veselja in tolažbe, in z menoj vred, predragi mladenčji, veselje se in vam voščijo srečo tudi vsi najodličnejši patri, ki so tu priučeni. Kajti oživilo se nam je upanje, da še niso minuli herojiški časi našega serafiškega zavoda in željno pričakujemo od vas činov, ki bodejo teknili našemu redu v čast in slavo!

Da pa bode vaše učiteljstvo v prid naši mladini, da bode znanstvena hrana, katero ji bode delili, tudi v resnici hranila njihov duh in obrodila najboljši sad, ki izvira iz prave vednosti, poslušajte me malo, predno vam podelim akademiško čast in izročim učiteljsko diplomu! Poslušajte nekoliko časa glas svojega očeta, ki ničesar tako goreče ne želi, nego obnovitev in vterditev naše serafiške zaveze s pomočjo znanosti in pobožnosti, kreposti in učenosti, spolnjevanja stanovskih dolžnosti in pravega poučevanja mladine.

V kratkem, in kolikor bodem mogel jedernatem govoru, govoril vam bodem najpervo o strahu božjem, a zatem o ponižnosti in skromnosti, pa o podučevanju in v učenju. Kajti strah božji in ponižnost, v čemur obeh morajo biti vajeni učitelji in učenci, napravijo v resnici modre možje, ki se bodejo zasvetili, kakor žarki na nebu in svetili kakor zvezde na večne čase.

1. Brez dvoma je učiteljstvo vzvišeno in odlično nad mnogo drugo, kakor uči že sv. Ivan Zlatoust: „Kaj je bolj vzvišenega, nego ravnati duhove, kakor izobraževati značaj mladeničev? Vsakemu slikarju, vsakemu kiparju in vsem drugim obraznikom predpostavljam jaz onega, ki zna obraziti duše mladeničev“ (Hom. 69. v pogl. 18. Mat.). Bog ni postavil v cerkvi samo apostelnov, prerokov, evangelistov in dušnih pastirjev, temuč tudi učitelje, ki naj oznanjujejo besede življenja, napolnujejo duhove z zdravo učenostjo in zavračajo zmote, ter tako pomagajo zidati telo Kristusovo (sv. Cerkev).

Da se pa doseže ta namen učenstva, ni potrebna samo učenost, temuč tudi modrost: toda ne modrna učenost in taka modrost, ki je pred Bogom brezumnost, temuč učenost in modrost, ki izvira od Boga samega in ki ima v strahu Božjem svoj početak. Dejal sem, potrebna je učenost, ki napolnuje duhove z vsakoverstnim znanjem, naravnim in nadnaravnim, božjim in človeškim, z ozirom na Boga, svet in človeka. Potrebna je modrost, katera vzgojuje serce, vzbuja dobro voljo in nagiba človeka že od perve mladosti h kreposti. Učenost privede človeka k spoznanju in dosegi resnice; modrost pa vdihne vanj njen duh in njeno sladkost. Učenost zval bi jaz pridobitev resnice in njeno opazovanje, modrost pa izvrševanje resnice in njeno okuševanje. Z eno besedo, učenost nas vodi k Bogu, modrost pa nas napolnuje z njegovo ljubeznijo. Zatorej nikomur ni

neznano, kdo ne more biti moder, nihče pa ne vé kdo ni moder. Učenost brez modrosti je prazna, nečimerna, celo škodljiva, kakor pravi sv. pismo: „Učenost vžiga, toda ljubezen zida“ (I. Kor. 8); in na drugem mestu: „Ti, ki druge učiš, samega sebe ne učiš“ (Rimlj. II). Kdo bi mogel imeti modrost brez učenosti, ko ne more ničesar, razven kar mu je zaželjeno, ljubiti in radi tega tudi ničesar ne, kar mu ni že prej znano? Da moramo tedaj pravo modrost staviti pred učenost, jasno je nam vsem. Da si jo pa pridobimo, k temu nas popelje strah Božji.

(Dalje nasl.)

Veliki petek.

O grozni dan terpljenja, bolečine!
Nedolžno Jagnje križ na tlá podira,
Molče v ljubezni smertni pot otira
Za grešni svet, čez čelo kerv Mu rine.

Obdajo zemljo žalostne temine,
Potres strašan za grobom grob odpira:
Na lesu, glej, nebeški Kralj umira,
Povesi glavo, vzdihne — in premine.

Sè smertjo padla nočna je zavésa
In večna Luč je temo razpodila,
Jetnikom v ječah sterla vse okove.

Odperta pot je zopet nam v nebesa,
Premagana je pekla zlobna sila,
Ko v dar se dal je Kralj zaveze nove.

Silvan.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Z Iga. (Duhovno opravilo in poročilo državnega poslanca Kar. Kluna.) Prav veselo in častljivo smo obhajali minuli četrtek praznik sv. Jožefa varha sv. katoliške Cerkve, in patrona naše kranjske dežele. Na ta praznik pripejali so se k nam preč. gospod kanonik Klun naš državni poslanec, ter so imeli ob 10ih véliko sv. mašo in pridigo, v kateri so preslavljali sv. Jožefa, ter nas vnmali, da se po njegovih izgledih in čednostih ravnajmo. Po prelepi pridigi oznanili so nam, da bodo popoldne po dokončani službi Božji v farni mežnji poročali o pretekli šestletni dobi svojega državnega poslaništva, in razvijali svoj program za bodočnost. V sprašovanjski sobi farne mežnije zbralo se je veliko število množ, posebej zastopani so bili vsi župani, občinski svetovalci in odborniki. Naš prečast. gosp. župnik predstavili so gosp. državnega poslanca, in ga v lepi besedi pozdravili ter ga naprosili, da naj možem, kateri so iskreno želeli svojega poslanca tudi od blizu poznati, poroča o pretekli dobi svojega poslaništva. Gospod poslanec poprijel je besedo, ter v skoro celo uro terpečem govoru prav poljudno se oziral na gospodarske, pa tudi politične razprave v državnem zboru. Financijelne zadeve, rekel je, so se zboljšale, ker v zadnjih treh letih, je bilo vselej okrog 1 milijona prebitka, kar

je dovolj, ako pomislimo, da je bilo 153 milijonov obrestnih stroškov državnega dolga, in 126 milijonov dohodkov. K temu je pripomogel davek na žganje — 35 milijonov na leto; saj je še deželna doklada na Kranjskem za žganje dala lansko leto že 160 tavžent goldinarjev dobička. Poleg žganja daje tudi tobak vsako leto 80 milijonov, pri katerih je odšteti polovica za delavce in tovarne. Kar se tiče gospodarskih zadev, omenjal je g. poslanec solj za živino, ki naj bi jo gospodarji zastonj dobivali, ali pa naj bi se kuhinjska sol v ceni znižala za polovico. Tako bi bilo vstreženo ljudem in prav za živino, za katero bi vsak gospodar rad kupoval soli po tako nizki ceni. Dalje je govoril tudi o zemljiškem davku, kateri se je znižal tako, da plačuje naša dežela namesto 900 tisuč sedaj le 600 tisuč kar velja za 15 lét. Govoril je tudi o dohodninskem davku, s katerim so mali rokodelci in trgovci preobilo obteženi. Nadalje, da bode treba skrbeti, da se znižajo pristojbine za razne prepise in prodaje, da se odvetnikom in notarjem natanko določijo takse; potrebno bo tudi, da se davki bolj pravično razdelijo; tudi domovinska postava je premembe silno potrebna, ker zdaj mora občina dostikrat skrbeti za ljudi, kateri se še le na stare dni v svoj kraj povernejo, v svojih dobrih letih pa je niso hoteli poznati.

Pa tudi v političnem in narodnem oziru bo imel državni zbor dosti opraviti, če bo hotel mir in red napraviti v Avstriji, in pravici do zmage pomagati. Omenil je g. poslanec tudi izsuševanje ljubljanskega barja (mahú), za katero se celo presvitli cesar posebno zanimajo. To je nekako jedro poročila in govora prečast. gospoda poslanca, katero so možje poslušali z vidno zadovoljnostjo in večkratnim odobravanjem.

Ker so ta praznik pokopali preblagorodnega gosp. dr. Poklukarja, dež. glavarja, odpeljali so se gospodje k pogrebu; mi pa smo še dolgo se razgovarjali o zaslišanem poročilu, ter iskreno željo izrekli, da bi ljubi Bog dal Avstriji tako poštenih in vernih poslancev, kakor je naš prečast. gospod kanonik Karol Klun, ki ne išče svoje časti in svojega dobička, ampak Božjo čast in korist svojih volilcev; potem bi smeli upati, da se bo na bolje obrnilo. Ko so se g. poslancu preč. gospod župnik zahvalili za zanimivo poročilo in mu v imenu vseh mož tudi v bodoče želeli trdnega zdravja in dobrega vspeha, zadonelo je navdušeno: Bog ohrani in oživljal našega verlega mnogozaslužnega državnega poslanca preč. gospoda kanonika Kluna!

V Celji je 9. sušca umerl prečast. gosp. Jak. Horvat, superijor oo. lazaristov pri sv. Jožefu. Bil je menda prvi predstojnik omenjenega reda, ki ga je bil pokojni škof Slomšek vstanovil pri sv. Jožefu. Živel je skoro 80 lét in bil 38 lét ondi prednik oo. lazaristov. Znano je, da tam ima po volji pokojnega škofa Slomška bratovščino ss. Cirila in Metoda svoj sedež.

Iz Amerike. (Misijonar S. Lampe piše svoji materi.) Red Lake, Minn. 15. svečana 1891. Preljuba mati: Vaše zadnje pismo od 12. jan. sem dobil ravno na pepelnično sredo 11. sveč., torej je 30 dni potrebovalo. Prav veselilo me je, da mi enkrat z Iga pišete in da ste zopet zdravi. Tonetu

sem pisal pred dvema tednoma zaradi dela tukaj v Ameriki — čast. g. Buh mu ne svetvajo sem hoditi. Jaz sem, hvala Bogu, zmiraj zdrav in zadovoljen tukaj pri Indijanih. Mislim si „Danico“ naročiti, da bom vedel, kaj se kaj na Kranjskem godi. Zdaj celi čas, kar sem tukaj, nisem imel nobenega slovenskega časnika. — Mesca maja pričakujem našega škofa tukaj, da bodo birmovali Indijane in tudi preč. g. Buh (škofov generalvikar) pridejo z njimi. Že bo 9 let, kar so škof zadužili tukaj birmovali: bilo je l. 1882 v jeseni, ko so bili g. Tomazin tukaj. Gosp. Košmerl je za pomočnika *) pri našem škofu, Jakobu Mak Gabricku v Duluth-u pri Gornjem jezeru. Naša nova škofija je še prav revna. Podružniške cerkve na Kranjskem so skoraj boljši, kot pa stolna cerkev našega škofa. Duhovnov nas je samo 22 v tej škofiji. Nekteri duhovni so po 30 do 40 ur hodā daleč saksebi. Sevé, da ljudi ni toliko, kakor na Kranjskem. Katoličanov je samo kakih 30.000. Drugi so neverniki ali pa protestantje. Zares, veliko dela je še tukaj. V kacic par letih se bode veliko ljudi naselilo semkaj v našo škofijo, ker so Indijani predlanskim veliko svoje zemlje prodali državi. To poletje dobimo blizo tukaj tudi novo železnico, kakih 30 milj od tukaj peljala bode iz Duluth-a v Winnipeg, v Kanado, in gre mimo našega kudečega jezera.

Preljuba moja mati, povedati Vam zdaj ne morem za gotovo, če mi bo mogoče še kdaj priti na Kranjsko. Če je Božja volja, se bomo še enkrat videli tam. Mislil sem, če mi Bog zdravje da, čez par let priti; toda vse to je v Božjih rokah. Tukaj imamo prav lepo zimo, snega le pol čevlja debelo. Čast. g. Ciril Zupan iz Predoselj se zdaj tudi indijanske učé, podučuje indijanske dečke v samostanu v kerščanskem nauku. Naš prečast. g. opat Bernard Ločnikar so zdravi, pa imajo zelo veliko dela. — Ali moj stric še živi in drugi moji sorodniki tam na Igu in Črnem Verhu? Prosim odgovorite kmalu ako je mogoče. — S priserčnim pozdravom svoji ljubi materi in sorodnikom. Vaš hvaležni sin

Z Bogom!

D. Simon Lampe, O. S. B.

Iz Amerike. Duluth, Minn. 4. sušca. — Č. g. Fr. S. Košmerl, novomašnik, piše in pravi med drugim: Ko sem nastopil to službo (škofovega kaplana), dobil sem tudi vse katoliške Nemce, tu po mestu raztresene, v svojo skerb. Prosili so me, da bi jim pomagal cerkev zidati in farno skupaj spraviti. Začel sem to delo decembra mesca in sem z Božjo pomočjo toliko doveršil, da smo kupili neko staro prezbiterjansko cerkev, in šolo spodej. Zemljišče (kar je naj dražje tu v mestu) in cerkev nas stane 20.000 dolarjev (kacic 50.000 gld.). Za izplačevanje sem izprosil po mestu od katoliških Nemcev in družih ljudi kacic 6—7 tisuč dolarjev, da smo zamogli prvi obrok plačati. Ostanek — še 13.000 dolarjev — moramo plačevati počasi in splaćati v 10 letih. Upanje je, da se bode mesto širilo in ako se to zgodi, bomo v 10 letih mogli vse poplačati; ako pa mesto ne raste, potem Bog pomagaj!!

Pred sinočnjim so me mil. gosp. škof imenovali tej novi fari — pastorja (fajmoštra). Tedaj cerkev imam, a to je vse. Ko bi pa hotel sv. mašo v njej opraviti, bi pa ne mogel, kajti razum klepi ni ničesar v cerkvi;

*) zdaj postal fajm. Gl. dop. iz Duluth-a v današnj. listu. Vr.

nimam na oltarji ne mašne obleke, ne keliha, da rečem z eno besedo: nič. Nemci, moji farani, sicer vse moči natezajo in poskušajo; ali vendar bode le malo preveč za nje, ker so revčki, skorej sami mučni delavci. Obrniti se bodem moral do milodarnih sere drugod, ako hočem vse v lepi red spraviti in nobene ovčice ne zgubiti. Obračam se tudi do Vas, ako Vam je mogoče kako dobro besedo spregovoriti za-me pri (imenuje par krajeve), da bi dobil kaj mašne obleke, ktere tako rekoč najbolj potrebujem in kakoršna je tukaj zelo draga. Mili Bog, ki je v svoji previdnosti dopustil, da se je ta misijon vstanovil, bode gotovo tako dobro delo stoterno povernil na priprošnje sv. Antona P., našega cerkvenega patrona. Prihodnjič kaj več. Pozdrav itd.

France S. Košmerl.

Zveličar je vstal. Aleluja!

Zveličar je vstal! Aleluja razlega
Se danes veselo z nad zvezdnih svetov;
Od solnčnega vzhoda do záhoda sega,
Spév slave, češčenja, Zveličarju nov.

Zveličar je vstal! vi glasovi mogočni
Prešinjate danes oserčje zemljé,
In z grozo pretresate v večnosti nočni
Peklenskega zmaja kraljestvo temé.

Zveličar je vstal! o dogodba vesela!
Zazoril življenja je večnega dan;
Ni bati truhlobe se smertnega žela;
Raduj se, pobožni in verni zemljan!

Zveličar je vstal! o presladka novica!
Ti serce v nezmerni radosti topiš;
„Vsi v grobih“ — to terdi On večna Resnica, —
„Iz njih bodo vstali v življenje“ in bliš.

Zveličar je vstal! za nas upanje milo;
Kar Njega ljubečih vzela je smert,
Z vstanjem dá Jezus nam zagotovilo,
Nas z njimi bo združil kdaj v raj spet odpert.

Zveličar je vstal! s tem Adama rodovi!
Prekletstva vas rešil je, peklju vzel moč;
Očeta nebeškega spet smo sinovi,
Zveličarju bratje, — vsa sužnjost je proč!

Zveličar je vstal! o prevhogi terpini,
Radujte se, tudi za vas On je vstal;
Verujte! — tu zgled vam je bil v bolečini,
Tam gori vam krono blaženstva bo dal.

Zveličar je vstal! o ti revež čuj grešni,
Poverni zaupno se k Njemu nazaj;
Iz strani presvete studenec, glej, rešnji
Opère, očisti ti dušo sedaj.

Kot solnee, ki je o vstajenju žarilo,
Naj tvoja ljubezen do Njega žari;
Presladko Serce ti bo vse odpustilo,
Neskončne ljubezni sej za-te gori.

Zveličar je vstal! „Aleluja in slava!“
Hvaležno prepeva dans zemlja, nebó;
Odperta nam spet je nebes očetnjava;
Na veke Zveličar naj slava Ti bó!

Radoslav.

Razgled po svetu.

Dunaj. Te dni so vsi časniki pisali, kako da Taaffe poskuša, kterim strankam bi se približal. — tudi z levičarji da je bil zataknil. Od levičarskih načelnikov je menda zahteval, da naj delajo v edinstvi z zmernimi poslanci desnice, zlasti z grofom Hohenwartom. Tega pa da levičarji nočejo, in Taaffe po drugi strani se podpore Hohenwartove noče znebiti; in on da ostane ministerski predsednik, samo če je mogoče, po napolkonservativni in napolliberalni državni voz voziti! Sicer pa pravijo, da je še mogoče skup spraviti večino, ki po konservativnem dahne. Vse to kaže, da katoliške Avstrijance utegne še grenek bič zadevati, predno se bodo zmodrili in si po katoliško volili svoje zastopnike.

Med tem se pa poroča „Slovenca“ z Dunaja o sklepu v shodu nekterih državnih poslancev bivšega Hohenwartovega in Lichtensteinovega kluba: Shod je bil 21. t. m. Pričujočih je bilo kacic 15 poslancev, med njimi Hohenwart in Klun. Glas je od ondod, „da se je pokazalo pri konservativnih poslancih popolno soglasje v nazorih, ter se siné z gotovostjo pričakovati skupno njih postopanje v državnem zboru.“ Vsi sklepi so bili sprejeti soglasni in razšli so se poslanci v naj boljših nadah.

Na Češkem se je kakor črn oblak razgernilo mladočehovstvo čez deželo in je, morebiti le za kratek čas, zagernilo moč in vpliv katoliških staročehov. Že je namreč na tem, da se zoper novo husovstvo zbere močna staročeska stranka. Za zdaj, kakor piše „Čeh.“ so prostomisljaki ljudi tako ošémili, da tudi take okrajine, kjer so bili poprej čversti, bogoljubni katoličani, kakor v školiji pokojnega škofa Jirsika, so volile husitovske mladočehé! Tako hitro se nepremišljeni ljudje dajo premotiti in zapeljati.

O dr. Riegerji, staročehu, pišejo, da je bil s svojo soprogo 15. t. m. sprejet v avdijenco od sv. Očeta v Rimu. „Moniteur de Rome“ je ravno tisti dan popisoval in preslavljal zasluge Riegerjeve in njegovo sedanje osodo. Bil se je namreč v začetku sušca Rieger podal na Italijansko. Omenjeni dan sta dr. Rieger in njegova soproga prejela sv. Obhajilo iz rok sv. Očeta. Čehi so marsikaj grešili že davno, zato so zdaj prišli pod šibe „mladičev.“ Naj večja nesreča kake dežele je, ako pride v roke brezverskim vodnikom. Naloga misijonov, ki se zdaj pogosto obhajajo, naj bi bila med drugim tudi ta, da bi ljudstvo dobilo terden značaj, stanovitnost in se zvijačnikom nikakor ne dalo na léd speljati; antikristov je zdaj veliko in gorje srenjam, ktere jih poslušajo!

† **Windthorst.** O smerti Windthorstovi pravi eden nemških listov: Na vsi civilizirani zemlji bi le eno sporočilo katoličane bilo še hujše kot to pretreslo — o smerti naj višega poglavarja sv. Cerkve, kteri pa, hvala Bogu, je čverst in zdrav. Šestnajst milijonov nemških katoličanov, kterim je bil vodnik, je

v nezmerni žalosti. Včasih naj hujši sile in zatiranja je bil stopil na čelo, jih zedinil, najboljše krog sebe zbral, središče v državnem zboru povzdignil k vele-moči, z njimi zmagal moralčno kulturno borbo in kulturoborce ter vodil svoje od zmage do zmage. S katoličani vred žalujejo tudi cerkveni poglavarji in sam naj višji poglavar sv. Cerkve, katerim je v njih delu za prostost in obstoj katoliške vere na Nemškem v Windthorstu Bog dal izredno, silovito podporo v teh resnobnih časih.

Vsled silnega natezanja pri tolikih sejah in od-sekih deželnega pruskega zbora, katerih vsih se je v svoji starosti vdeleževal, si je nakopal nekako hudo naduho, koja se je 10. t. m. zvergla v pljučnico, ki je silno nevarna za starost, in ga je tudi končala. On sam je poznal nevarnost in je pri polni zavednosti in z ginljivo pobožnostjo prejel ss. zakramente. Kakor blisk se je razširila po Berlinu ta žalostna novica, vse mesto je bilo polno tega govorjenja. Cesar Viljem II je bil ta večer gost pri avstrijskem poročniku. Vernivši se v svojo palačo zvé, da je Windthorst nevarno zbolel in kar precej — o pol-noči — pošlje adjutanta na oddaljeno Jakobovo cesto, kjer je Windthorst stanoval pri prijateljski Pilartzovi družini, da pozvé kako je bolniku. Zjutraj ob 10ih, 12. t. m., obstane kočija cesarskega dvora pred vrati: cesar sam se je pripeljal in je poslal adjutanta gori v stanovanje poprašat; grof Ballestrem hiti z adju-tantom k vozu in poroča o bolezni cesarju, kateri je priserčno sočutje z bolnikom razodeval, in zapo-vedal, da naj se mu pridno naznanuje stan bol-nikov. Ta dan je dospel tudi blagoslov sv. Očeta iz Rima, ki ga je sprejel Windthorst z naj večjo po-božnostjo. Molčimo o neštevilnih družih popraševanjih zastran bolezni od naj viših dostojanstvih duhov-skega stanú in deželskega iz bližnjih in daljnih krajev. Tako spoštujejo drugod poštene možé, ki se po-ganjajo za pravico, za domovino in za katoliško stvar.

Bila so vsa znamenja, da se mu boljša; pa v Božjih sklepih je bilo drugač: 14. t. m. zjutraj ob 8 ¼ je izdihnil pohlevno brez vidne borbe svojo blago dušo. Bog gotovo z vso obilnostjo plačuje tako junaškega vojnika v prid katoliške Cerkve. Molimo, molimo, da nam Bog dá tacihi mož tudi na Avstri-janskem.

Dr. Ljudevit Windthorst je bil sin kmečkih katoliških staršev, rojen v Koldenhofu na Vestfalskem 17. pros. 1812. Bil je v raznih naj višjih službah po več državah, neumerljive zasluge pa si je pridobil poslednjih 20 let kot poslanec in član nemškega derž. zbora.

Znamnja na vodi. Angleška ladija „Utopia“ je iz Tersta peljala čez 700 izseljencev v Ameriko. Usta-vila se je ladija pri pečini Džebel-Tarik (Gibraltar); ravno tam je stala tudi angleška oklopnica „Anson.“ Vihar je zagnal „Utopio“ v stran oklopnice „Ansona“ in ta je prederla železne plošče „Utopie“, v katero se je voda vderla tako silovito, da se je v 5 minutah ladija začela potapljati. Strašno je šumelo morje. Dasiravno so z barke „Ansona“ naglo spustili rešilne čolne v morje in z elektriko razsvitlili kraj nesreče, so vendar le malo ljudi mogli rešiti. Izmed 60 mor-narjev so jih rešili le 24, izmed 830 potnikov le samo 292; 538 pa jih je utonilo. Ženska, otročja, moška trupla je morje pozneje splavljalo na španjsko

obrežje. Med utopljeni je več Avstrijancev, menda tudi dva Kranjca, eden z Notranjskega in eden z Dolenjskega.

1. Bratovske zadeve molitvenega apostoljstva.

Nameni za mesec april (mali traven).

a) Glavni nameni:

Kerščanski učenjaki.

(Spis poterjen in blagoslovljen od sv. Očeta Leona XIII.)

Vsakdo vé, kako potreben je dandanes mladini zdrav in terden poduk, zlasti še oni mladini, ki se kot up cerkve (za duhovski stan) izobrazuje, da bi zamogla povsod razširjene krive nauke zavračati, nauke, ki ne napadajo samo čeznatornih resnic, temuč hočejo tudi naravne resnice popolnoma ovreči, da bi zamogla dalje napačni, veri in pameti naspro-tujoči učenosti, ki že skoraj povsod po šolah pre-vladuje, drugačno učenost nasproti postavljati, pravo učenost, podperjo s terdnimi pravili, razlagano v pravem in pripravnem načinu učenja, in, kakor bi moralo biti, v soglasji s kerščansko vero. (Leon XIII 27. nov. 1878.)

Res je prava učenost vedno in vsaki čas po-trebna, ali posebno potrebna je pa še dandanes. Bili so namreč časi, v katerih je vladala posebna lju-bezen in navdušenje za umetnosti, in drugi časi, v katerih je mladi krepki rod hrepenel po velikih delih, in še starejši časi, v katerih so ljudje v darežljivem darovanji in terpljenji tolažbe si iskali. Tem različnim časom primerno so kerščanski mučeniki drevo križa s svojo kervjo močili, kerščanski junaki ga z mečem branili, kerščanski umetniki ga s cvetjem svojega duha krasili. Že več kot sto let pa kličejo po luči in razsvetljenji in učenosti in — ali po pravici, ali po krivici — res se imenuje naše stoletje, stoletje učenosti. To ime pa tudi zasluži z ozirom na to, da se še nikdar ni toliko govorilo o učenosti in da je učenost postala v boju nekako geslo. Več kot sto let se že bori učenost proti Cerkvi, da bi mogla svoj odpad opravičiti; vzdiguje se proti Bogu in išče vzrokov za svojo nevero. Zastonj je ta trud! Polo-vičarska učenost vodi do nevere, popolna učenost pa do vere, pravi Littrow in dvesto let pred njim Bacon: Poveršno pokušana modrost vodi od Boga, popolnoma zavžita pa vodi k Bogu.

(Konec nasl.)

Molitev.

Gospod Jezus Kristus! V edinosti z onim božjim namenom, s katerim si sam hvalil Boga na zemlji v svojem presv. Sercu in ga še zdaj hvališ brez konca v zakramentu sv. Rešnjega Telesa po vsem svetu, in v posnemanje presv. Serca brezmadežne Device Marije, Tebi darujem danes vsak trenutek vse svoje namene in misli, vse čutila in želje, vsa dela in besede. (100 dni odpustka enkrat na dan. Leon XIII 1885.)

Posebno pa ti jih darujem za kerščanske uče-njake, kakor tudi za vse zadeve, ki so priporočene udom molitvenega apostoljstva v tem mescu in da-našnji dan.

O sladko Serce mojega Jezusa, daj, da Te vedno bolj ljubim. Amen. (Vsakokrat 300 dni odpustka in če se moli vsak dan, enkrat v mesecu popolen odpustek. Pij IX 26. nov. 1876.)

Sladko Serce Marijino, bodi moje rešenje. (Vsakokrat 300 dni odpustka. Pij IX 1852.)

Sv. Jožef, prijatelj nasvetejšega Serca, prosi za nas. (100 dni odpustka enkrat na dan. Pij IX 1874.)

Sv. nadangelj Mihael, sv. Bonifacij, zvel. Peter Kanizij, prosite za nas!

b) Posebni nameni:

1. S. Hugon. Ta in vsak dan mesca vse naznanjene, pa še ne zaznamovane, ali nenadne zadeve. Režeži, bolniki in umirajoči, ki najbolj pomoči potrebujejo. Vojskova nevarnost.

2. S. Frančišek Pavljanski. Povernitev kerščanske pravnote. Delo razširjanja sv. vere in bratovščine sv. Detinstva. Lakota na Kitajskem.

3. S. Rihard Angleško in Irsko. „Duhovni in obhajanci.“ Težke škofijske zadeve. Plemeniti prijatelji pregnanih redov na Nemškem.

4. S. Izidor. Rešenje srednjega in kmečkega stanú Katoliško narodno društvo za Nemško. Nравstveno propale kmečke občine. Spomladanske setve.

5. S. Vincencij Fer. Pospešitelji molitvenega apostolstva. Oni, ki pristopajo prvič k sv. obhajilu. Vstrajnost mnogih spokornikov in spreobrnjenecv.

6. S. Celestin. Pervi škofovski sedež na Ogerskem. Zertve premmnogih krivih ver. Več umerlih. Varstvo proti preplavljenjem.

7. S. Herman Jožef. Odvrenjenje nevarnosti, ki imajo hude nasledke: zbiranje mladine, ki je v nevarnosti v katoliških društvih. Razsvetljenje v vprašanjih gledé poklica.

8. S. Notker. Združen boj proti prevratni stranki. Več samostalnih, maloserčnih in življenja sitih. Spreobrnjenje več pijancev in igralcev.

9. S. Valtruda. Duhovne vaje in ljudski misijoni. Večkratno sprejemanje sv. zakramentov od strani mož. Prav mnogo nezmožnih si kaj prislužiti.

10. S. Mehtilda. Vsi ženski samostanski redovi in njihove naprave. Rešenje važnih prošenj. Mnogo dijakov. Semenišča. (Dalje nasl.)

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusov. Serca.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata, naših angeljev varhov in vsih naših patronov. Bog dobrotno odverni od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad in brezverstvo, prešestvanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne pregrehe in velike nesreče. — Mladence v posvetni družini, da bi bil obvarovan polujšanja. — Za neko posebno pomoč. — Bolna za zdravje na priprošnju N. lj. Gospé, sv. Jožeta in sv. Frančiška. — Lahkomisljen učenec, da bi začel resnobno učiti se, če je Božja volja, da bi dalje študiral. — Za osebo v glavi zmešano, za katero nas je mnogo opravljalo 9 dnevice, pa dozda še nismo bili uslišani, so prošeni vsi čitatelji vsaj za goreč zdihljej k Mariji in sv. Jožetu, da se ozdravi, ako je po božjih sklepih. Uslišanje se naznani.

Listek za raznoterosti.

Ljubljana. (Pogreb Poklukarjev.) Tolikeya sočutja še nismo doživeli, kakor se je razodevalo o smerti deželnega glavarja dr. Jož. Poklukarja. V domači deželi je bilo vse ginjeno in pretreseno in od premmnogih dežel in visokih osebnost in društev so dohajala bridka sožaljenja deželnemu odboru zaradi velike zgube. Tega je bil pa dr. Poklukar vreden, ker bil je mož Bogu in ljudem ljub, nedomestljiv domovini in svoji lastni rodovini. Pogreb je bil veličasten v pravem pomenu. Blagoslovili so merliča pred deželno hišo prevzvišeni gospod knez in škof sami. vodili spreved v stoljno cerkev in tam opravili molitve. Dalje so vodili spreved k sv. Kristofu milgsp. proš dr. Leonard Klofutar, ter počiva nepozabljivi gospod v rakah meščanske družine Blaznikove, iz ktere je njegova preblagorodna soproga Aleksandrina, rojena Blaznikova. Odveč bi bilo popisovati, kako so se vsi vstanovi in silnem številu vdeležili Poklukarjevega pokopa.

Bog daj njemu večni mir, deželi pa vrednega naslednika!

Umerla sta čč. gg.: Ant. Tramè, duhovni pastir v Šempetru (roj. v Škocijanu 1846, posveč. 1871), in zlatomašnik Andr. Dremelj, župnik v pok. v Ratečah (roj. 1801 v Višnji gori, posveč. 1831). Naj v miru počivata!

Za zdaj odločeni novomašniki iz III. leta bogoslovja so gg.: Pavlin Fr., Pavlovčič Jak., Poljak Mart., Raktelj Leop., Renier Jan., Šarec Al.

Dobrotni darovi.

Za opravo ubožnih cerkev naše škofije: Leše 10 gld. — Št. Lovrenc po č. g. župniku Ant. Hočevarji 32 gld. — Po čč. gg. Uršulinareh v Ljubljani 9 gld. 35 kr. — S Tople rebri 2 gld. 35 kr. — Z Blok 54 gld. — Z Lipoglava 9 gld. 24 kr. — S Trate 29 gld. — Od Bele cerkve 20 gld. — Iz Šmartnega pri Litiji po č. g. Sušteršiču 16 gld. 70 kr. — Iz Mirne 8 gld. — Z Zabnice 10 gld. — Iz Št. Jurja pri Šmarji 33 gld. 50 kr.

Za Marijanišče: Č. g. župnik Fr. Povše 2 gld. — N. N. 5 gld. — Gospa Hoffmannova 3 gld.

Za afrikanski misijon: Iz Št. Pavla v Sav. dolu 1 gld. — Milgsp. proš dr. A. Jare 5 gld.

Za sv. Detinstvo: Leše 3 gld. — Iz Deba, 37 gld. 50 kr. — Ana Merzlikar 15 gld. 70 kr.

Za dijaško mizo: Gosp. Alojzij Ancelj, žel. vradnik, 1 gld. — „Fr. Montan, malo prikuhe za dijaško mizo“ — 3 gld. — Č. g. župnik Ant. Hočevar v Št. Lovrencu 4 gld. — M. J. 5 gld. — N. 2 gld. — Župnija v Gorjah pri Bledu z napisom: „Namesto venca na kersto svojemu rojaku — dr. Jos. Poklukarju podá tukajšna župnija 10 gld. za študentovsko kuhinjo.“ — Milgsp. proš dr. A. Jare 5 gld. — Č. g. župnik Jan. Tavčar 5 gld.

Za varhe Božjega groba: Prečast. župni vrad v Semiču 10 gld. — Iz Šempetra pri Nov. mestu 76 kr. — Od Sv. Trojice 1 gld. 15 kr. — Z Jesenic 5 gld. — Iz Reteč 9 gld. 50 kr. — Zavratec 2 gld. — Leše po č. g. župn. J. Tavčarji 5 gld.

(Drugi dar. prih.)